

Museologia i museografia

Josep Ballart Hernández
Laia Colomer Solsona
Elisenda Curià Barnés
Lídia Font i Pagès
Laura Solanilla Demestre
Rafel Sospedra i Roca

PID_00154486

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Josep Ballart Hernández

Doctor en Història. Master of Arts en Estudis museístics i gestió del patrimoni cultural per la Universitat de Leicester. Catedràtic d'institut. Coordinador i professor del màster de la Universitat de Barcelona sobre Museologia i gestió del patrimoni cultural i del màster sobre Gestió del patrimoni historicoarqueològic.

Laia Colomer Solsona

Arqueòloga. Ha publicat diversos articles acadèmics sobre patrimoni arqueològic.

Elisenda Curià Barnés

Arqueòloga i màster en Gestió del patrimoni cultural (UB). En l'àmbit de l'empresa privada, ha treballat en el guió, el disseny i el muntatge de diverses exposicions, en la museïtzació de jaciments arqueològics i en l'elaboració d'activitats educatives.

Lídia Font i Pagès

Conservadora restauradora de béns culturals. Llicenciada en Belles Arts (UB) i màster en Degradació i conservació de materials petris en monuments i edificis (UB). Duu a terme l'activitat en l'àmbit de la conservació restauració en museus des de l'any 1990. En el marc de l'empresa privada ha treballat en diversos museus espanyols i, actualment, dirigeix el Servei de Conservació Restauració del Museu d'Història de Barcelona, responsabilitat des de la qual ha aplicat les bases de la conservació preventiva al divers patrimoni moble i immoble del museu.

Laura Solanilla Demestre

Llicenciada en Humanitats i doctora en Societat de la informació. Professora dels Estudis d'Art i Humanitats i directora acadèmica del màster de Gestió cultural de la UOC. Forma part del grup de recerca Museia.

Rafel Sospedra i Roca

Arqueòleg i doctorand al Departament de Didàctica de les Ciències Socials per la UB. Ha cursat els postgraus de Patrimoni arqueològic i de Disseny de materials didàctics multimèdia per a entorns virtuals d'aprenentatge. En l'actualitat dirigeix el curs de postgrau de Didàctica del patrimoni a la Fundació Bosch i Gimpera, i és membre del grup de recerca en Museografia didàctica i noves tecnologies de la UB. També és consultor de la UOC.

La revisió d'aquest material docent ha estat coordinada per la professora: Glòria Munilla (2011)

Primera edició: setembre 2011

© Josep Ballart Hernández, Laia Colomer Solsona, Elisenda Curià Barnés, Lídia Font i Pagès, Laura Solanilla Demestre i Rafel Sospedra i Roca

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2011

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-28.328-2011

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

L'assignatura *Museologia i museografia* del grau d'Humanitats de la UOC pretén plantejar i desenvolupar abastament el paper que la museologia, com a ciència del patrimoni, i la museografia, com a ciència aplicada del patrimoni, tenen actualment en el marc de la gestió de la cultura i en el de la història del patrimoni i la seva gestió.

Aquesta assignatura forma part de l'itinerari de Gestió cultural del grau d'Humanitats que, juntament amb d'altres, formen el tronc central de coneixements relacionats amb el patrimoni, la seva història, el seu marc teòric i metodològic i la seva gestió.

L'assignatura fa un recorregut complet sobre els conceptes i els termes de museologia, museografia i museus; planteja el marc legislatiu i de gestió pel qual es regeixen les organitzacions patrimonials; incideix en l'àmbit de la gestió de les col·leccions museístiques, tant teòrica com pràctica, principalment en el que coneixem com a *gestió de programes museístics* (exposicions, activitats educatives i de difusió); i dedica un apartat específic al concepte del que entenem per *patrimoni digital* avui en dia.

Aquesta assignatura treballa específicament algunes de les competències del grau d'Humanitats com, per exemple, la capacitat per a intervenir críticament en la relació entre cultura i societat des del coneixement del potencial transformador de la cultura i les produccions culturals.

En darrer lloc, però no menys important, aquesta assignatura es pot constituir en la base de futurs aprenentatges en l'àmbit de la gestió cultural tant en aquesta universitat com en d'altres que hi fan especial incidència.

Objectius

L'estudi d'aquests materials didàctics us ajudaran a assolir els objectius següents:

1. Proporcionar-vos una introducció de tipus general als diversos elements de caràcter conceptual i metodològic que configuren el món del patrimoni, la museologia i la museografia.
2. Captar les tendències i les fites cabdals que han impulsat els avenços i els retrocessos que ha viscut la conservació del patrimoni en el transcurs dels darrers dos-cents anys en el marc de la ciència museològica.
3. Ajudar-vos a entendre la funció del marc legal que regeix la gestió del patrimoni.
4. Explicar-vos els diferents àmbits del marc institucional en què s'emmarca la gestió del patrimoni arreu del món.
5. Sintetitzar-vos els criteris i els mètodes en què es basen les funcions internes de les organitzacions patrimonials: la recuperació, la documentació, la conservació i la restauració del patrimoni.
6. Ajudar-vos a comprendre correctament la noció de *difusió* en relació amb una institució patrimonial o museística.
7. Analitzar i valorar l'activitat dels educadors dins els museus i altres institucions patrimonials.
8. Avaluar com les TIC poden canviar les formes de gestió del patrimoni cultural i les formes d'organització de les institucions, les entitats i les empreses del sector.
9. Conèixer les diferents tipologies d'aplicacions de les TIC en l'àmbit del patrimoni cultural i les seves potencialitats.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Museologia, museografia i museus

Rafel Sospedra i Roca

1. La història del museu
2. Museologia i museografia
3. Línies teòriques d'interpretació
4. Museus de veïnatge
5. Museus i comunitat

Mòdul didàctic 2

Marc legislatiu i de gestió

Josep Ballart Hernández i Laura Solanilla Demestre

1. Els plans institucional i organitzatiu
2. Estructures i mètodes de gestió de les organitzacions patrimonials
3. Tipologia de museus

Mòdul didàctic 3

Gestió de les col·leccions

Lídia Font i Pagès

1. Gestionar les col·leccions
2. Què han de col·leccionar els museus?
3. Com col·leccionar. Sostenibilitat i col·leccions
4. La conservació preventiva

Mòdul didàctic 4

Gestió de programes museístics: exposicions, activitats educatives i difusió

Laia Colomer Solsona i Elisenda Curià Barnés

1. Les exposicions: conceptes i procediments bàsics
2. El museu com a nou marc d'aprenentatge
3. Comunicació i públic

Mòdul didàctic 5

El patrimoni digital

Laura Solanilla Demestre

1. Canvis en la gestió del patrimoni cultural amb la introducció de les TIC
2. Aportacions de la introducció de les tecnologies de la informació
3. Una visió de futur: projectes d'investigació

